כהן גדול פרק שביעי נזיר

אמר רב יהודה מדיסקרתא ת"ש. אלה הטמאים לכם בכל השרץ כל הנוגע בהם במותם וגו' (ויקרא יא) אי בהם יכול בכולם דמי נגע בכולם יהא טמא אבל לא [6] במקצתן ת"ל וכל אשר יפול עליו מהם במותם כו': **ושיערו חכמים.** שמגע עדשה טמא כעדשה [7] שעה בכולו: **שכן החומט כו'.** ומדקא בעי שיעור בריה כעדשה ש"מ שיעורא דבריה כולה בעינן ואי חסרה שיעורא נפקא לה מכלל טומאתה וה"ה לענין אהילה: **אמר ר' שמעיה כי בעינן שיעורא.** דבריה במידי דכל בריתיו בכעדשה אבל בני נמלה [8] בפחות מכעדשה הוא בה נשמה דהא שלימה נמי לא הוא טולה כעדשה לא בעינן שיעורא ואמאי תבעי לך: **אמר רבא ת"ש [שדרה] שגירד רוב גלעות שבה.** שעקר רוב גלעות שבה טהורה ואע"ג שהן מונחות בגלה: **ובקבר כו'.** מפני שהקבר מגלה להיות [9] כמו שלמה. הא לא גירד טמאה ואע"ג דליכא גולגולת בהדה וש"מ דשדרה או גולגולת תנן: **אידך.** לא גירד עדיין תיבעי לך: **שאם דכרים.** לקמן קחשיב להו: **אל טרפייס.** לורפי נחשת ואמרי לה של אותה אומה ואמרי לה אורגים ודומה לו במסכת ע"ז (דף יח:) במעשה דרבי אליעזר כשנתפס למלכות דאמר להו רבים של טרפיים אני: **והניחוה באויר.** כדי שלא יהיו מיטמאין באותן עצמות: **ונכנס תודום הרופא.** שהיה בקי ומומחה אם הן ממת אחד או משני מתים: **ואמרו אין כאן שדרה ממת אחד.** ואין הנזיר מגלח על אהילו ואפילו לר"ע שהיה אומר בתחלה שאפי' היא באה משני מתים מטמא על אהילו חזר בו ר"ע: **טעמא משום דליכא בה שדרה ממת אחד.** קאמר דאין הנזיר מגלח הא איכא [10] חדא דמת אחד מטמא באהל ואין מועיל הנחתו באויר לבוס והנזיר מגלח עליו ותפשוט דאו שדרה או גולגולת: הא לעולם אימא לך דשדרה וגולגולת ממת אחד בעינן והאי דקאמר להו הא [11] הרופאים דקא מטהר להו הא מיבעיא קאמר הא מיבעיא שדרה וגולגולת דמת אחד דליכא אלא אפי' שדרה ממת אחד וגולגולת ממת אחד אי טומאת אהל דליכא אלא אפילו שדרה ממת אחד וגולגולת ממת אחד דליכא אלא אפילו שדרה ממת אחד ולדברי ר"ע הוה מטמא לא איכא: **פ"ש ממנייגא.** דשאה דכרים על אבר מן המת הבא מכ' מתים כגון הזרוע או השוק שיש בו שתי עצמות והאחד בא ממת אחד והאחר בא ממת שני וקרויין הן אבר אחד: **ר"ע מטמא וחכמים מטהרים.** לפי שלא אמרו מטמא באהל אלא באבר ממת אחד ואבר מן המי הבא מאדם אחד וחלי קב עצמות הבא ממת אחד ורביעית דם הבא ממת אחד במגע אלא באהל ולדברי ר"ע אפי' באהל ועצם כשעורה ממת אחד וכלל אלו [1] אומר ר' עקיבא שאפי' הן באין משני מתים הרי אלו מטמאין: לעולם

**אמר רב יהודה מדיסקרתא ת"ש [1] בהם יכול בכולן ת"ל מהם אי מהם יכול מקצתן ת"ל בהם הא כיצד עד שיגע במקצתן שהוא בכולן [2] ושיערו חכמים בכעדשה שכן החומט תחלת בריתו בכעדשה ש"מ שיעורא גמירי לה אמר רב שמעיה כי בעינן שיעורא דבדלא הויא כעדשה לא מטמא דלא נפלה בה נשמה [3] אבל נפלה בה נשמה לא תיבעי לך: השדרה והגולגולת: איבעיא להו שדרה וגולגולת תנן [4] או דלמא או שדרה או גולגולת אמר רבא ת"ש [5] שדרה שגירד רוב עילעין שבה טהורה ובקבר אפילו משוברת או מפורקת טמאה מפני הקבר טעמא משום דגירד הא לא גירד טמא ש"מ או שדרה או גולגולת קתני [6] הא לא קתני הא קמ"ל דכי גירד טהורה איך תיבעי לך תא שמע [7] רבי יהודה אומר ששה דברים ר' עקיבא ומטמא וחכמים מטהרין וחזר בו ר' עקיבא ומעשה שהביאו קופה מלאה עצמות לבהכ"נ של טרסיים והניחוה באויר ונכנס תודום הרופא וכל הרופאים [עמו] ואמרו אין כאן שדרה ממת אחד טעמא דליכא שדרה דמחדא האיכא או שדרה או גולגולת דמחדא נזיר מגלח עליה ש"מ או שדרה או גולגולת תנן לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא שדרה וגולגולת דממת אחד ליכא אלא אפי' או שדרה ממת אחד או גולגולת ממת אחד ליכא תא שמע ממנייגא ומה הן ששה דברים שרבי עקיבא מטמא וחכמים המטהרין [8] ועל אבר מן המת שבא משני מתים [9] ועל אבר מן החי שבא משני בני אדם [10] ועל חצי קב עצמות שבא משני מתים ועל רביעית דם הבא משנים ועל עצם כשעורה שנחלק לשנים והשדרה והגולגולת ואי

טהורה ואידך מיבעי לך פירוש מי קתני הא לא גירד טמאה גלגולת דלמא כשיש עמה גולגולת אילרי ואע"פ [כן] כי גירד רוב גלעות שבה טהורה: ואידך מיבעי לך. כלומר בלא גירד ואין שם אלא גולגולת מיבעי לך: **תא** שמע רבי יהודה אומר ששה דברים ר"ע מטמא. כמאן קא חשיב להגן ששה דברים וחכמים מטהרין וחזר בו ר"ע: **מעשה** שהביאו קופה מלאה עצמות לבית הכנסת של טרסיים. פירוש לורפי נחשת: והניחוה באויר. במקום שאין גג עליו פן יטמאו באהל הנכנסין שם: ונכנס תודום הרופא וכל הרופאים עמו ואמרו אין כאן שדרה ממת אחד. ובפירוש משניות מצאתי דהכי איתא בפיפרי אמרו הואיל ויש כאן מטהרין [ומטמאין] נעמוד למנין פירוש ר"ע וחכמים שנחלקו בשדרה ובגולגולת הנאים

מטמא מתים וכמאן מייתי לה וכמ' אהלות פ"ב (מ"ו) נמי תנן פלוגתייהו התחילו מר' עקיבא תחילה וטיהר אמרו לו הואיל ואתה הוא שהיית מטמא טיהרת יהו טהורין: **טעמא** דליכא שדרה [2] דמת חדא. פי' ממת מדא: הא איכא שדרה או גולגולת דמת מדא מזיר מגלח עליה וש"מ לא שדרה או גולגולת תנן. ודחי דלמא לא מיבעיא שדרה וגולגולת דממת אחד ליכא ל"ע מה היו ראיה לרופאים אם השדרה ממת אחד או לא והא מסתמא היתה מפורקת ומשוברת ואמרינן לעיל דאף ממת אחד טהורה ואומר רבינו יצחק דאיירי כגון דעל אותן עצמות אהיל האדם נעודן בקבר ואמר לעיל הקבר מלגהו: **ת"ש** ממנייגא מה הן ששה דברים שר"ע מטמא וחכמים מטהרין **על אבר מן המת שבא משני מתים ועל אבר** מן החי שבא משני בני אדם ועל חצי קב עצמות שבא מב' מתים. ומדלא קאמר הכא ועל רובע עצמות הבא משני מתים כדתנן במסכת אהלות (פ"ב מ"ו) כפלוגתא דר"ע ורבנן יש להוכיח דהכא לענין מגלחת מזיר אילרי דאינו מגלח על פחות ממחי קב ולהכי נקט מחי קב דעל רובע הקב דאחי[3] ממת אחד אינו מגלח כדתנן במתניתין והתם לענין טומאת אהל גרידא קתני: [3] **שבא** משני מתים. דאילו בא ממת אחד לר"ע מגלח כדתנן במתני' לר"ע ופליגי רבנן עליה והכא תנן דר"ע[4] הדר ביה ובדין הוא דמיבעי ליה למינקט לרבנן על חצי לוג דם הבא משני מתים אלא אילרי דלר"ע דאף כרביעית מגלח נקט הכי. הר"ף: **ועל עצם כשעורה** [5] **ועל רביעית דם כו' ועל עצם כשעורה שנחלק לשנים.** אף כי הוא ממת אחד: והשדרה וגולגולת. במסכת אהלות (פ"ב מ"ו) תניא בהדיא כפלוגתא דר"ע ורבנן השדרה וגולגולת משני מתים: [6] **ואי** ס"ד או שדרה או גולגולת הני שבעה הויין. פי' דנחלקו בו ר"ע ורבנן ובריש מנח ששה דברים אלא ודאי שדרה וגולגולת חד[5] דלא מטמא הא בלא הא ומשני לעולם שדרה וגולגולת כחדי חזיא להו ומתני עצם כשעורה ומחוסנא דששה דברים דכי קתני ששה דברים דפליגי[6] על ר"ע לאפוקי עצם כשעורה דיחיד הוא דפליג עליה דתניא עצם כשעורה כו': ומיבעיא

אהלות קתני בהדיא בפלוגתא דר"ע ורבנן השדרה והגולגולת מב' מ"ה כי קתני

ת"ש בהם יכול בכולן. גבי שרצים כתיב אשר יפול מהם אל תוכו ונמקום אחר כתיב אשר יגע בהם במותם הא כיצד נייחד שני המקראות הללו וכו' ושיערו חכמים כבעדשה דמיקריא מהם שזהו במקצת שרץ אחד ומיקריא בהם לפי שהחומטו תחילת בריתו בכעדשה וש"מ שיעורא גמירי מדבעינן כעדשה שהרי החומטו גם כי הוי תחילתו בכעדשה היינו עם רגליו וקרניו ומ"מ לא חתיך מיניה פורתא דמיפחתי מכעדשה אפ"ה מיה ואפ"ה בעינן כעדשה ממש בכריתה וש"מ שיעורא גמירי ודחי ת"ר שמעיה כי בעינן שיעורא בכעדשה היכא דלא נפלה ביה נשמה כגון חומטו שאם נפחת מעט אמילה אז ודאי אין לנו להתשיבו בריה בפחות הואיל ולעולם לא יפול בו נשמת חיים בפחות מכן אבל היכא דנפלה ליה כגון נמלה מיה מטוכה היא כי אף קיצץ רגליה או שוס דבר ממנה יכולה עדיין למיות הרבה שאין חייה תלוין בדבר שקצץ: **איבעיא** להו שדרה וגולגולת תנן. דדוקא על שניהם מגלח או דלמא אי שדרה או גולגולת תנן והוא הדין דאמתניתין דאהלות (פ"ב מ"א) נמי מיבעיא ליה וכן משמע בסמוך דמייתי ממתניתין דאהלות למיפשט בעיין: **ת"ש** שדרה שגירד רוב על עולין שבה. פי' שיבר רוב גלעות שבה תרגום של גלעות עלעולין: **טהורה.** בעלמא [ממרינן] כמה חסרון בשדרה וכו' ולא תטמא אמר[2] שמואל בפ' אלו טרפות (חולין מב:) וכן לטרפה וגם כאן נראה לרבינו יצחק דיש להשוות דאם נשתברו רוב גלעותיה טרפה וכדאמר בפ' אלו טרפות (שם נב.) נשתברו כרוב שני לדדין טרפה נעקרו אפילו כרוב לד אחד: **ובקבר אפי'** משוברת או מפורקת טמאה מפני שהקבר מצרפה. דסכי גמירי:

טעמא דגירד הא לא גירד טמא וקס"ד דאיירי בלא גולגולת ואפ"ה טמאה וש"מ דאו שדרה או גולגולת תנן ומשני מי קתני הא לא גירד טמאה הא קמ"ל דכי גירד

אמר רב יהודה מדיסקרתא ת"ש [1] בהם יכול בכולן ת"ל מהם אי מהם יכול מקצתן ת"ל בהם הא כיצד עד שיגע במקצתן שהוא בכולן [2] ושיערו חכמים בכעדשה שכן החומט תחלת בריתו בכעדשה ש"מ שיעורא גמירי לה אמר רב שמעיה כי בעינן שיעורא דבדלא הויא כעדשה לא מטמא דלא נפלה בה נשמה [3] אבל נפלה בה נשמה לא תיבעי לך: השדרה והגולגולת: איבעיא להו שדרה וגולגולת תנן [4] או דלמא או שדרה או גולגולת אמר רבא ת"ש [5] שדרה שגירד רוב עילעין שבה טהורה ובקבר אפילו משוברת או מפורקת טמאה מפני הקבר טעמא משום דגירד הא לא גירד טמא ש"מ או שדרה או גולגולת קתני [6] הא לא קתני הא קמ"ל דכי גירד טהורה איך תיבעי לך תא שמע [7] רבי יהודה אומר ששה דברים ר' עקיבא ומטמא וחכמים מטהרין וחזר בו ר' עקיבא ומעשה שהביאו קופה מלאה עצמות לבהכ"נ של טרסיים והניחוה באויר ונכנס תודום הרופא וכל הרופאים [עמו] ואמרו אין כאן שדרה ממת אחד טעמא דליכא שדרה דמחדא האיכא או שדרה או גולגולת דמחדא נזיר מגלח עליה ש"מ או שדרה או גולגולת תנן לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא שדרה וגולגולת דממת אחד ליכא אלא אפי' או שדרה ממת אחד או גולגולת ממת אחד ליכא תא שמע ממנייגא ומה הן ששה דברים שרבי עקיבא מטמא וחכמים המטהרין [8] ועל אבר מן המת שבא משני מתים [9] ועל אבר מן החי שבא משני בני אדם [10] ועל חצי קב עצמות שבא משני מתים ועל רביעית דם הבא משנים ועל עצם כשעורה שנחלק לשנים והשדרה והגולגולת ואי

טהורה ואידך מיבעי לך פירוש מי קתני הא לא גירד טמאה גלגולת דלמא כשיש עמה גולגולת אילרי ואע"פ [כן] כי גירד רוב גלעות שבה טהורה: ואידך מיבעי לך. כלומר בלא גירד ואין שם אלא גולגולת מיבעי לך: **תא** שמע רבי יהודה אומר ששה דברים ר"ע מטמא. כמאן קא חשיב להגן ששה דברים וחכמים מטהרין וחזר בו ר"ע: **מעשה** שהביאו קופה מלאה עצמות לבית הכנסת של טרסיים. פירוש לורפי נחשת: והניחוה באויר. במקום שאין גג עליו פן יטמאו באהל הנכנסין שם: ונכנס תודום הרופא וכל הרופאים עמו ואמרו אין כאן שדרה ממת אחד. ובפירוש משניות מצאתי דהכי איתא בפיפרי אמרו הואיל ויש כאן מטהרין [ומטמאין] נעמוד למנין פירוש ר"ע וחכמים שנחלקו בשדרה ובגולגולת הנאים

מטמא מתים וכמאן מייתי לה וכמ' אהלות פ"ב (מ"ו) נמי תנן פלוגתייהו התחילו מר' עקיבא תחילה וטיהר אמרו לו הואיל ואתה הוא שהיית מטמא טיהרת יהו טהורין: **טעמא** דליכא שדרה [2] דמת חדא. פי' ממת מדא: הא איכא שדרה או גולגולת דמת מדא מזיר מגלח עליה וש"מ לא שדרה או גולגולת תנן. ודחי דלמא לא מיבעיא שדרה וגולגולת דממת אחד ליכא ל"ע מה היו ראיה לרופאים אם השדרה ממת אחד או לא והא מסתמא היתה מפורקת ומשוברת ואמרינן לעיל דאף ממת אחד טהורה ואומר רבינו יצחק דאיירי כגון דעל אותן עצמות אהיל האדם נעודן בקבר ואמר לעיל הקבר מלגהו: **ת"ש** ממנייגא מה הן ששה דברים שר"ע מטמא וחכמים מטהרין **על אבר מן המת שבא משני מתים ועל אבר** מן החי שבא משני בני אדם ועל חצי קב עצמות שבא מב' מתים. ומדלא קאמר הכא ועל רובע עצמות הבא משני מתים כדתנן במסכת אהלות (פ"ב מ"ו) כפלוגתא דר"ע ורבנן יש להוכיח דהכא לענין מגלחת מזיר אילרי דאינו מגלח על פחות ממחי קב ולהכי נקט מחי קב דעל רובע הקב דאחי[3] ממת אחד אינו מגלח כדתנן במתניתין והתם לענין טומאת אהל גרידא קתני: [3] **שבא** משני מתים. דאילו בא ממת אחד לר"ע מגלח כדתנן במתני' לר"ע ופליגי רבנן עליה והכא תנן דר"ע[4] הדר ביה ובדין הוא דמיבעי ליה למינקט לרבנן על חצי לוג דם הבא משני מתים אלא אילרי דלר"ע דאף כרביעית מגלח נקט הכי. הר"ף: **ועל עצם כשעורה** [5] **ועל רביעית דם כו' ועל עצם כשעורה שנחלק לשנים.** אף כי הוא ממת אחד: והשדרה וגולגולת. במסכת אהלות (פ"ב מ"ו) תניא בהדיא כפלוגתא דר"ע ורבנן השדרה וגולגולת משני מתים: [6] **ואי** ס"ד או שדרה או גולגולת הני שבעה הויין. פי' דנחלקו בו ר"ע ורבנן ובריש מנח ששה דברים אלא ודאי שדרה וגולגולת חד[5] דלא מטמא הא בלא הא ומשני לעולם שדרה וגולגולת כחדי חזיא להו ומתני עצם כשעורה ומחוסנא דששה דברים דכי קתני ששה דברים דפליגי[6] על ר"ע לאפוקי עצם כשעורה דיחיד הוא דפליג עליה דתניא עצם כשעורה כו': ומיבעיא

---

[1] נראה דל"ל והלכך אם כי שם שדרה ממת אחד היה מגלח דאי מטמא יכו'.

מסורת הש"ס

[1] [מגיגה יח. נדה ט.], [2] תוספתא דאהלות פ"ב, [3] שם פ"ד, [4] (אהלות פ"ב), [5] שיך לע"ב.

תורה אור השלם

1. אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הַנּוֹגֵעַ בָּהֶם בְּמוֹתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא לא

נוסחת הריב"ן

[1] [מתקלתן]: [2] שהוא: [3] דפחות: [4] להיות שלמה: [5] הרופא וקא מטהר להו: [6] היה אומר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טעמא וכו' הא איכא שדרה ממת אחד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[1] גב' הא לא קתני. נ"ב עי' תוס' ד"ה טעמא דגירד וכו': [2] [תוס' ד"ה טעמא דליכא שדרה ממת מדא. תיבות ממת מדא נמחקו וכ"ג דממחלא: [3] ד"ה דבעינא דם שבא מבני מתים וכו' כל"ל: [4] ד"ה ועל עצם כשעורה ועל רביעים דם וכו' ועל עצם כשעורה. תן תיבות ועל רביעים עד כשעורה נמחק:

הגהות התוספות

1. מיבעי וכו' ממתק. 2. נ"ל וכו' ואמר. 3. נ"ל אאילו אמתי. 4. נ"ל מה דר"ע. 5. נ"ל כחד מתיב לה. 6. נ"ל דפליג רבנן.

מוסף רש"י

בהם. בשרצים כתיב כל הנוגע בהם (נדה ט.). ת"ל מהם. וכל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא (שם וחגיגה יא.). **החומט.** אומר אני שהוא מין שרץ שקורין לימנ"א הנגל בקליפה ההולכת ומתעגלת תמיד כל כמה שנדל, ותחילת הגיגר בקליפה של עדשה היא (שם).

פי' הרא"ש

ת"ש בהם יכול בכולן בשרצים כתיב וכל אשר יגע בהם. דמשמע שיגע בשרץ שלם ת"ל כל אשר יפול מהם דמשמע אפי' מקצתן: הא כיצד יתקיימו ב' מקראות הללו: ושיערו בכעדשה. דהיינו מקצתו וקרינן ביה בהם לפי שהחומט תחלת בריתו בכעדשה והוא שלם: ש"מ שיעורא גמירי. דאי אמרת דנמלה שנקצצו רגליה קרויה בריה (ראבת') [ואף דעתה] אין בו כעדשה התחילת בריתו כשהוא שלם אין בו אלא כעדשה וגיליף מיניה דפחות מכעדשה [נמי] מטמא. ודחי כי בעי שיעורא בכעדשה היכא דלא נפלה

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"ב מהל' אבות הטומאות הלכ' ב סמג עשין רמו:

לה ב מיי' פ"ב מהלכות מאכלות אסורות הל' כב סמג לאין קלב:

לו ג מיי' פ"ב מהלכ' טומאת מת הלכה ז ופ"ז מהל' מרזחת הלכ' ב וע"ש בכ"מ סמג עשין רלח:

לז ד מיי' פ"ד מהלכות טומאת מת הלכה ז:

לח ה ו מיי' שם הלכ' ו ופ"ז מהל' מרזחת הלכה ב:

לט ז מיי' פ"ז מהלכות מרזחת שם ופ"ד מהלכות טומאת מת הלכה ב:

מ ח מיי' שם הלכה ו:

פי' הרא"ש (המשך)

ביה נשמה כמו חומט בתחי' (דמקומו) ודאי אין לנו להתשיבו בריה בפחות מכעדשה הואיל ולא תפול בי' נשמה בפחות מכאן: אבל היכא דנפלה ביה נשמה. כגון נמלה חיה חשובה בריי אפילו חסרה הואיל ועדיין יכולה לחיות: איבעיא להו שדרה וגולגולת תנן. דוקא תרוייהו. או דלמא [או שדרה כו'] ועל מתני' דאהלות דתנן ואלו מטמאין באוהל השדרה והגולגולת שייך נמי למבעי הך בעיא. וכן מוכח בשמעתין דמייתי הך בעיא ממתני' דאהלות. ת"ש שדרה שגירד. פי' חוזק כמו גודו אילנא רוב עליין שבה. צלעות תרגומו עילעין ובפ' אלו טרפות פפ' נשתברו ברוב ב' צדדים נתפרקו ברוב צד א' טהורה. שביטל שם שדרה ממנה ובקבר אפי' נשברה או נפרקה טמאה שהקבר מצרפם דהכי גמירי. הא לא גירד טמאה השדרה לבדה. מי קתני הא לא גדרה דלמא כי גדר טהורה איך תבעי לך. מי קתני הא לא גדר טמאה בלא גולגולת. דלמא עם גולגולת מיירי ואעפ"כ אם גדר טהורה איך. כלומר אם לא גידר תיבעי לך אי מטמא שדרה לבדה. ת"ש ר' יהודה (דברי) [אומר ששה דברים] ר"ע מטמא בסמוך קא חשיב להו: של טרסיים צורפי נחושת והניחוה באויר מקום שאין עליה אוהל שלא יטמאו הנכנסים שם וכל הרופאים אמרו שהיו בקיאים להכיר בעצמות שהם משדרה וגולגולת ולהשוות עצם לעצם ולידע אם הם מב' מתים או ממת א' ואמרו אין כאן שדרה ממת א' ולא גולגולת ממת אחד והגזיר שהאהיל עליהם בעודם בקבר[1] איון בגלה. דאי משום טומאת אוהל אפילו היה שם שדרה ממת א' לא היה מגלח כיון דאין השדרה שליפה כדאמרי' לעיל גדר רוב עילעין שבה טהורה. ת"ש ממנייגא ומה הן ז' דברים וכי ועל חצי קב עצמות וכו' מדלא קתני ועל רובע עצמות הבא מב' מתים כדאיתא בפלוגתא דר"ע ורבנן במסכת אהלות אלמא דלענין תגלחת נזיר איירי הכי ועל עצם כשעורה שנחלק לשנים אעפ"י שהוא כ"מה א'. והשדרה והגולגולת במס'

[1] נראה דל"ל והלכך אם כי שם שדרה ממת אחד היה מגלח דאי מטמא יכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com